

นวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกกับการสร้างความสงบสุข
ของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอน

The Innovation Annotation of Buddhadasa Bhikkhu
of the Peaceful Community in the Gulf of Bandon
Suratthani Province

ธณิศา สุขขารมย์¹
Thanisa Sukkharom¹

Received: September 4, 2023

Revised: December 25, 2023

Accepted: December 28, 2023

¹สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Information and Library Science Program, Faculty of Humanities and
Social Sciences, Suratthani Rajabhat University
(Email : Thanisa.suk@sru.ac.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชนพื้นที่การบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคมกับหลักคำสอนของพุทธทาสภิกขุ 2) เพื่อวิเคราะห์และพัฒนานวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธทาสภิกขุกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัยคือ อำเภอไชยา อำเภอพนมพิณ อำเภอเมือฯ อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกข้อมูลบรรณนิทัศน์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำมาวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา โดยมุ่งพัฒนาและสร้างนวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธทาสภิกขุ เพื่อสร้างความสงบสุขของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอน

ผลการวิจัยพบว่า บริบทชุมชนเดิมใช้ภูมิปัญญาในการทำเครื่องมือการประมงส่วนปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ซึ่งมีปัญหาในการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมายและเกิดการลักลอบพื้นที่ ส่วนการวิเคราะห์และพัฒนานวัตกรรมนิทัศน์พุทธทาสภิกขุพบว่าได้มีการนำหลักคำสอนพุทธทาสภิกขุกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานำมาใช้เป็นหลักธรรมเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคมและแก้ปัญหาเพื่อการดำรงชีวิต เช่น ศีลธรรม ไม่ฆ่าโลกาจะวินาศ วันนี้อุตถ์ไม่ต้องกลัววันพรุ่งนี้ ตัวกูของกู อัตตา และข้อมูลจากผลการตอบแบบสอบถาม พบว่า มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 120 คน ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.34 ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดคือ การนำหลักคำสอนพุทธทาสภิกขุใช้เพื่อการสร้าง ความสงบสุขของสังคมค่าเฉลี่ย 4.58

ส่วนแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม พบว่า ควรมีการวางแผนการจัดการพื้นที่สาธารณะให้ผู้มีส่วนได้เสีย คือ ผู้ประกอบการ และชาวประมงพื้นบ้าน มีส่วนร่วมการบริหารจัดการเชิงพื้นที่รอบอ่าวบ้านดอน

คำสำคัญ: นวัตกรรม, บรรณนิทัศน์, พุทธศาสนิกฯ, ความสงบสุข, รอบอ่าวบ้านดอน

Abstract

This study adopted mixed methods research design using quantitative and qualitative methods. The research areas included Chaiya District, Phunphin District, Mueang Surat Thani District, Kanchanadit District and Tha Chang District in Surat Thani Province. The purposive sampling method was adopted in sample selection. The research tools were questionnaires, interview forms and annotated bibliography forms. Data was analyzed using an instant computer program. The statistics used in the research were percentage, mean and standard deviation. The qualitative research data was collected from the study of documents and interviews. The open-ended questions were adopted in analyzing the content. Subsequently, the results were narrated in descriptive writing in order to develop and create innovative annotated bibliography of Buddhadasa Bhikkhu to strengthen peaceful communities around Ban Don Bay. The study found that Buddhadasa Bhikkhu doctrines were adopted in managing fishery resources around Ban Don Bay to strengthen peaceful society. The doctrines to strengthen peaceful society and solve problems for living included “Without morality,

the world will collapse”, “If today is right, don’t be afraid of tomorrow”, “I and Mine”, and “Ego”. According to the questionnaires responded to by 120 people, the result was at a high level with an average of 4.34 overall. The most favored issue was adopting the Buddhadasa Bhikkhu doctrine to strengthen peaceful society with an average of 4.58. According to the study of managing fishery resources around Ban Don Bay to strengthen peaceful society, it was found that a public area management should be planned and its stakeholders including businesspersons and local fishermen should participate in the management of areas around Bandon Bay.

Keywords: Innovative, Annotation, Buddhadasa Bhikkhu, Peaceful, Communities around Ban Don Bay

บทนำ

พุทธทาสภิกขุได้คิดว่าท่านเป็นบุคคลสำคัญหรือมหาบุรุษที่เกิดมาเพื่อทำภารกิจทางประวัติศาสตร์ เช่น เปลี่ยนแปลงโลก หรือพลิกฟ้าพลิกแผ่นดิน ท่านมีสำนึกอย่างชาวพุทธธรรมดาคนหนึ่งซึ่งตระหนักว่าตนมีหน้าที่ต่อพระศาสนา อย่างไรก็ตามในฐานะปัจเจกบุคคล ท่านเชื่อว่าถ้าเรามีความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวแล้ว ก็สามารถทำสิ่งที่ยากได้ โดยเฉพาะการบรรลุถึงอุดมคติของชาวพุทธ (ปัญญา พงษ์พานิช, 2551 ; พระประชา ปสนนธมโม, 2549)

อ่าวบ้านดอน อยู่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ความยาวรวมประมาณ 120 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 6 อำเภอของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ อำเภอไชยา อำเภอลำตา อำเภอฟุนพิน อำเภอเมือง อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอดอนสัก มีพื้นที่ชายฝั่งซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ได้ในทางเศรษฐกิจ 300,000 ไร่ สร้างมูลค่ารวมกว่า 10,000 ล้านบาทต่อปี อ่าวบ้านดอนจึงเป็นแหล่งทรัพยากร

ที่สำคัญ และหล่อเลี้ยงชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านมาหลายชั่วอายุคน ตั้งแต่ปี 2520 ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อส่งออก มีการจัดสรรพื้นที่ทะเลเป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล ตั้งแต่ปี 2522 – 2532 รวม 40,656 ไร่ มีแต่ชาวประมงพื้นบ้านเท่านั้น ต่อมาชาวบ้านบางรายขยับฐานะเป็นผู้ประกอบการรายย่อย หรือเป็น นายทุนผู้ประกอบการก็เข้ามาแสวงหาความมั่งคั่งจาก อ่าวบ้านดอน จึงเกิดธุรกิจฟาร์มกุ้ง ฟาร์มหอย ขึ้นในบริเวณที่มีการอนุญาต อย่างไรก็ดีตามในช่วงเวลานั้นการรุกรานทะเลสาบธรรมชาติยังไม่เกิดขึ้น ชาวบ้านและผู้ประกอบการยังสามารถอยู่ร่วมกันได้ กระทั่งเกิดโครงการ Sea Food Bank ในปี 2547 ซึ่งอนุญาตให้ทะเลเป็นสินทรัพย์ค้ำประกันการกู้ยืมเงินได้ ส่งผลให้มีการบุกรุกทะเลในอ่าวบ้านดอนนอกเขตอนุญาตกว่า 200,000 ไร่ เพื่อขอแปลงเป็นทุน ในขณะที่กรมประมงอนุญาตให้ใช้พื้นที่อนุญาตเดิมเท่านั้นที่แปลงเป็นทุนได้ แม้ว่าตัวโครงการจะยุติไปในปี 2551 แต่พื้นที่ที่มีการบุกรุกยังคงถูกรอบครองโดยเอกชน และเนื่องจากการเพาะเลี้ยงหอยแครงมีผลตอบแทนที่สูง จึงเกิดการซื้อขายพื้นที่ทะเลในราคาสูงแม้ไม่ถูกกฎหมายก็ตาม พื้นที่สาธารณะถูกยึดครองโดยเอกชนเป็นจำนวนมาก มีการสร้างคอกหอยด้วยไม้ไผ่ปักกันเป็นแนวรั้วกลางทะเล ปลูกขนากเผือกคอกหอย ไปจนถึงปลูกรีสอร์ตกลางทะเลเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว ในพื้นที่ซึ่งเดิมเป็นที่ทำกินของชาวประมงพื้นบ้าน แม้ไม่ถูกกฎหมาย แต่กลไกรัฐก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ การปะทะกันระหว่างชาวบ้านกับนายทุนจึงเกิดขึ้นเป็นระยะ ในปี 2557 ชาวประมงพื้นบ้าน ใช้เรือประมงกว่า 200 ลำ ปิดอ่าวบ้านดอนเพื่อเรียกร้องสิทธิการทำประมงพื้นบ้าน เป็นการเปิดปมความขัดแย้งในพื้นที่ให้เป็นประเด็นสาธารณะ (ประวิณ จุลภักดี, 2565)

จากประเด็นการรวมตัวกันของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาและการพัฒนาของชุมชนหรือการพึ่งพาตนเองได้จากที่กล่าวมา จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพื่อถอดบทเรียนวิถีการอยู่ร่วมกันของชุมชนท่ามกลางสถานการณ์ปัจจุบัน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของชุมชนรอบอ่าว

บ้านดอนให้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาภายใต้การนำหลักธรรมของพุทธทาสภิกขุท่านเป็นบุคคลสำคัญของชุมชนไชยา อีกทั้งรูปแบบความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศเปลี่ยนแปลงไป ผู้ใช้ต้องการเข้าถึงเนื้อหาสารสนเทศอย่างรวดเร็วมากขึ้น การสร้างนวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธทาสภิกขุจึงเป็นที่คาดหวังได้ว่า จะช่วยให้การเผยแพร่ผลงานพุทธทาสภิกขุ เพื่อช่วยยกระดับจิตใจ และแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างไรที่ทำให้ชุมชนเกิดความสุขและมีความยั่งยืน เพราะชุมชนมีความช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมแรงร่วมใจ เป็นเครื่องสะท้อนบอกแนวทางปฏิบัติตามหลักธรรมะอันจะส่งผลนำไปสู่ความเป็นชุมชนสันติสุขอย่างยั่งยืนต่อไป

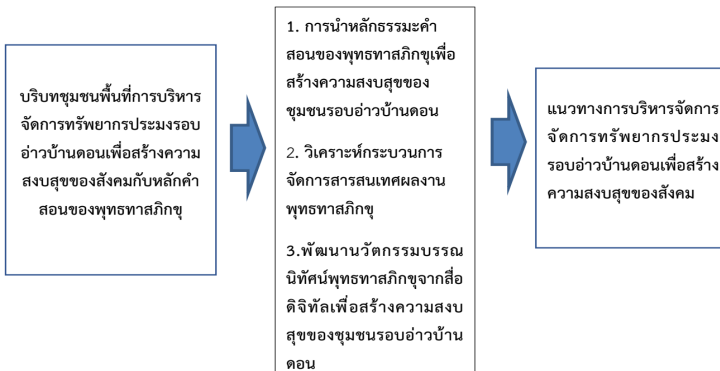
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนพื้นที่การบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคมกับหลักคำสอนของพุทธทาสภิกขุ
2. เพื่อวิเคราะห์และพัฒนานวัตกรรมการบรรณนิทัศน์พุทธทาสภิกขุกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม

วิธีการศึกษา

การศึกษานวัตกรรมการบรรณนิทัศน์พุทธทาสภิกขุกับการสร้างความสงบสุขของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พื้นที่วิจัย คือ อำเภอไชยา อำเภอพนมไพร อำเภอมือ อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอนาตาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกจากตัวแทนเจ้า

หน้าที่ของรัฐมนตรีในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการทำประมง กลุ่มประมงพื้นบ้าน ประกอบอาชีพมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี และตัวแทนพระสงฆ์จากวัดสวนธารน้ำไหล (สวนโมกขพลาราม) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 5 ชนิด คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูลบรรณนิทัศน์ แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลโดย การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอด้วยตาราง และอธิบายเพิ่มเติม สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร สำนวน การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์หาคำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หลังจากนั้นทำการสังเคราะห์ สรุปจากแบบสำรวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา มุ่งพัฒนาและสร้างนวัตกรรม บรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกฯ เพื่อสร้างความสงบสุขของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอน โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดและวิธีการศึกษาดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างอยู่ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 อำเภอ คือ อำเภอไชยา อำเภอพนมพิน อำเภอเมืองฯ อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอท่าฉาง โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ และตัวแทนพระสงฆ์จากวัดสวนธารน้ำไหล (สวนโมกขพลาราม) จำนวน 10 รูป ตัวแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนอสม. ในเขตพื้นที่ศึกษา จำนวน 10 คน และตัวแทนกลุ่มประมงพื้นบ้านในแต่ละอำเภอ จำนวน 20 คน รวม 40 คน/รูป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 แบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ข้อที่

1 สอบถามสภาพบริบทชุมชนวิถีชาวประมงพื้นบ้าน และสอบถามเกี่ยวกับการนำธรรมะคำสอนของพุทธทาสภิกขุเพื่อสร้างความสงบสุขของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอน โดยสร้างจากศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดผลงานท่านพุทธทาสภิกขุ จำนวน 30 ข้อ แบบเลือกตอบ

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์เกี่ยวกับคำสอนของพุทธทาสภิกขุในประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 20 ข้อ

3.3 แบบบันทึกข้อมูลรายการบรรณนิทัศน์ เป็นการนำผลงานการเผยแพร่คำสอนของพุทธทาสภิกขุไปใช้สร้างสังคมสงบสุขของชุมชนอ่าวบ้านดอน คัดเลือกประเด็นหัวข้อธรรมะเพื่อนำมาจัดทำบรรณนิทัศน์คัดเลือกเฉพาะผลงานของพุทธทาสภิกขุเกี่ยวกับหลักธรรมด้านทางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 300 รายการ

3.4 แบบบันทึกข้อมูลพุดคุยจากสนทนากลุ่ม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เกี่ยวกับคำสอนของพุทธทาสภิกขุกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม คัดเลือก

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12-15 คน/รูป เพื่อรับฟังความคิดเห็น ความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของผู้สนทนากลุ่มในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกเพื่อสร้างความสงบสุขของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอน เป็นข้อคำถามปลายเปิด

4. วิธีเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

4.1 คัดเลือกคำสอนของพุทธศาสนิกประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นหัวข้อธรรมะ การศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และศาสนาวัฒนธรรม มาจัดบรรณนิทัศน์ จำแนกตามจัดหมวดหมู่

4.2 ศึกษาพัฒนาและประเมินนวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกกับการสร้างความสงบสุขของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอน ผู้วิจัยทำการคัดเลือกแหล่งสาระสำคัญจากการถอดเทปคำสัมภาษณ์ของประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วจะใช้โปรแกรมพัฒนานวัตกรรมบรรณนิทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับการทำ Line QA สร้างคลังข้อมูลบรรณนิทัศน์ผลงานพุทธศาสนิกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษา หลังจากนั้นทำการประเมินผลการใช้นวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกที่พัฒนาได้

5. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

เชิงปริมาณ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพบริบทชุมชน วิธีชีวิตของชุมชน และสอบถามเกี่ยวกับการนำธรรมะคำสอนของพุทธศาสนิกเพื่อสร้างความสงบสุขของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอน โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์วิจัยมาจำแนกหัวเรื่องตามประเด็นที่ศึกษาแบ่งตามด้านคือ ด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านศาสนาและด้านวัฒนธรรม เพื่อนำมาการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยสรุปประเด็นและจัดกลุ่มสารสนเทศ และข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำตอบของผู้สนทนากลุ่มต่อการวิพากษ์ ข้อคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกชน
ทำการวิเคราะห์การตีความหมายในรูปแบบการวิจัย เพื่อหาข้อสรุปในประเด็น
คำตอบของคำถามของการศึกษา

ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลด้วยการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเชิงพื้นที่
วิจัย 5 พื้นที่ คือ อำเภอไชยา อำเภอพุนพิน อำเภอเมือง อำเภอกาญจนดิษฐ์
และอำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. บริบทชุมชนพื้นที่การบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้าน
ดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคมกับหลักคำสอนของพุทธศาสนิกชน

2. การนำบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกชนมาพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการเข้าถึง
หลักธรรมกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้าง
ความสงบสุขของสังคม

3. แนวทางการบริหารจัดการจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอน
เพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม

1. บริบทชุมชนพื้นที่การบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าว
บ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคมกับหลักคำสอนของพุทธศาสนิกชน
จากผลการวิจัย พบว่า

อ่าวบ้านดอน อยู่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ความยาวรวมประมาณ
120 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 6 อำเภอของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ อำเภอ
ไชยา อำเภอท่าฉาง อำเภอพุนพิน อำเภอเมือง อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอ
ดอนสัก มีพื้นที่ชายฝั่งซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ได้ในทางเศรษฐกิจ สร้างมูลค่า
หลายล้านบาทต่อปี อ่าวบ้านดอนจึงเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญ และหล่อเลี้ยง
ชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านมาหลายชั่วอายุคน ดังคำสัมภาษณ์นี้

1.1 การทำประมงพื้นบ้าน

“...อำเภอกาญจนดิษฐ์ เลี้ยงก่อนเพื่อนครับ ทำฉางเลี้ยงที่หลัง หลาย 10 ปี ทำฉางตอนแรกที่มาเลี้ยงคือเลี้ยงหอยแครง จากลัมปทานพื้นที่कुณสุมาลี 500 ไร่ ให้ผมมาเลี้ยงหอยแครงที่นี่เพราะว่าโดยสภาพภูมิศาสตร์บริบทหลายอย่าง ความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่มันไม่เหมือนกัน...”

(A 01)

“...การเลี้ยงหอยเริ่มคือมีकुณไสว วิเชียรฉาย เป็นคนเพชรบุรีเลี้ยงครั้งแรกประมาณปี 2500 โดยใช้วัสดุธรรมชาติซึ่งจะมีหินเปลือกหอยใช้เศษกระเบื้องให้ลูกหอยมาเกาะ พอโตได้ขนาดก็เก็บเกี่ยวมาขายหรือว่าเอามาทานเป็นอาหารก็ได้ลงทุนอะไรเยอะ ต่อมาเอาหอยติดประบกกันเป็นพวงแล้วก็แขวนที่ราว แล้วแต่ความถนัดของแต่ละคนมันก็เลยเป็นวิธีที่มาถึงปัจจุบัน ผมก็คิดต่อยอดตอนนี้ก็เลี้ยงในบ่อ ทดลองอยู่แต่ลงทุนเยอะหลายล้าน ตอนนี้ก็ประมาณสามล้านกว่าแล้ว ที่สำคัญต้องควบคุมเรื่องสิ่งแวดล้อมคุณภาพน้ำด้วย”

(A 02)

1.2 กฎหมายประมงกับวิถีชีวิตชาวประมง

เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมายอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนสัตว์ทะเลและอาจทำให้เกิดการสูญพันธุ์ได้ อีกทั้งยังทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเลเสื่อมโทรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติและจังหวัด เพื่อเก็บรักษา สงวนฟื้นฟูไว้เพื่อให้กลุ่มชนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการใช้ทรัพยากรจะต้องมีการวางแผน การจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

ถ้าพื้นที่จริง ๆ มันไม่เพียงพอหรอกเพราะมันต้องคุบบริบทพื้นที่ด้วยพื้นที่ลาดชันขนาดไหนอย่างของชุมพรเนี่ยพื้นที่ลาดชัน 1500 เมตรนี่ก็น้ำลึกแล้ว และพื้นที่อนุญาตจะทำไงจริง ๆ ผมเคยเสนอเวลาประชุมควรจะแบ่งสันปันส่วนกัน

สมมติคอกหอย 10% ชายฝั่ง 10% ร่องน้ำร่องเรือวิ่งก็% มันควรจะมีเป็นสัดส่วน เพื่อการจัดสรรทรัพยากรของรัฐ หมายถึง ทรัพยากรทั้งหมดจริง ๆ ต้องเป็นกลาง มันต้องมีแหล่งเกิดแหล่งอนุรักษ์”

(A 03)

เครื่องมือที่ถูกกฎหมายมีอะไรบ้างนี่เป็นปัญหาที่ชาวบ้านถามย้อนกลับ ผมถามว่าอวนรุนผิดกฎหมายอวนลากผิดกฎหมาย อวนใส่รอกผิดกฎหมาย แล้วที่ถูกกฎหมายมีอะไรบ้างชาวบ้านไม่เหลือเรื่องทำมาหากินแล้ว ผมไม่ได้เข้าข้าง กฎหมายบางตัวที่ออกมามันก็จะสร้างความเดือดร้อน

(A 04)

2. การนำบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกชุมชนมาพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการเข้าถึงหลักธรรมกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม จากผลการวิจัย พบว่า

2.1 การนำหลักธรรมเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม

ผลงานพุทธศาสนิกชุมชนเพื่อสร้างความสงบสุขของชุมชน พบว่า มีประเด็นการบรรยายธรรมด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของพุทธศาสนิกชนหลายเล่ม อาทิเช่น การขัดเกลาความเห็นแก่ตัว แก้ไขความเข้าใจผิด คิดผิด และความรู้เรื่องของสังคมนิยมที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาความหมายของธัมมิกสังคมนิยมว่าเป็นสังคมที่ประกอบด้วยธรรมและเป็นสัจจะที่แท้จริงของธรรมชาติ สามารถช่วยโลกให้เกิดสันติสุขได้ โดยย้ำว่าการจะแบ่งแยกมนุษย์เป็นพวก ๆ แล้วทำงานให้เป็นศัตรูกันนั้น ไม่ใช่ความต้องการของธรรมชาติและไม่ใช่ความต้องการของศาสนา สิ่งที่ธรรมชาติและศาสนาต้องการให้เป็น คือ การเป็นคน ๆ เดียวกัน มีความเมตตากรุณา ให้อภัยต่อกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ยึดกับตัวกู – ของกู โดยมีการอ้างอิงคำสอนของพุทธศาสนิกชนเป็นแนวทางหลักธรรมเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคมและแก้ปัญหาการประกอบอาชีพประมง ได้แก่ ศีลธรรมไม่มาโลกาจะวินาศ วันนี้อุตสาหกรรมไม่ต้องกลัววันพรุ่งนี้ ตัวกูของกู และอัตตา ตามลำดับ

“..ในฐานะชาวบ้านธรรมดาผมเชื่อว่าคำสอนของพระพุทธเจ้าใช้ได้แต่บนโลกนี้ใช้ไม่ได้เพราะพวกนี้เค้าจะไม่ค่อยเชื่อฟัง เพราะความโลภ ขโมยของความอยากได้อยากมีส่วนของอ่าวบ้านดอนเนี่ย ผมว่าส่วนหนึ่งเกิดจากชุมชนที่ไม่เข้มแข็ง หลักธรรมของทั้งหมดเนี่ยมันมีประโยชน์อีกอย่างถ้าชุมชนเข้มแข็ง..”

(B 01)

“...ความขัดแย้งกันเรื่องหอยแครงและพื้นที่ของรัฐซึ่งไม่ได้มีใครเป็นเจ้าของความขัดแย้งที่เห็นจากสื่อต่าง ๆ ผู้ที่มีอำนาจและผลประโยชน์ตรงนั้นมันมีเงินมหาศาล เป็นพันล้านเงินไม่ใช่เล็กน้อย ฉะนั้นพอคนเห็นเงินตรงนั้นแล้วก็เกิดความโลภ ความโลภของคนก็เกิดอยากได้ ท่านพุทธทาสพูดอยู่เสมอว่าปัญหาที่เกิดขึ้นทุกวันนี้เพราะความเห็นแก่ตัว ...”

(B 02)

“...คนมีศีลมีธรรม จะเป็นคนมีจิตเมตตาความเบียดเบียนจะไม่เกิดขึ้นแต่ที่นั่นมันไม่มีตรงนี้ใจศีลข้อสองคืออะไรก็คือ หลักขโมยการไม่ซื่อสัตย์มันมีเต็มไปหมดจนเรามองไม่เห็นความสำคัญจนเป็นเรื่องร้ายแรงของมนุษยชาติโลกๆ ก็ไม่มีความสุขก็เป็นตัวกูกับตัวกูมันก็จะกัดกันที่มันเกิดกันในทะเลเนี่ยก็เพราะตัวกูของกูนี้แหละ...”

(B 03)

2.2 การพัฒนานวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม

การพัฒนาบรรณนิทัศน์ผลงานพุทธศาสนิกเพื่อนำมาใช้สร้างความสงบสุขอ่าวบ้านดอนเป็นการรวบรวมผลงานของท่านประเภตสื่อสิ่งพิมพ์นำมาจัดทำบรรณนิทัศน์ เพื่อเป็นแบบบันทึกข้อมูลให้ได้แก่หน่วยงานด้านผลงานเฉพาะหนังสือที่เป็นผลงานของท่านพุทธทาสโดยตรง เลือกลงประเด็นการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้พัฒนานวัตกรรมบรรณนิทัศน์ในรูปแบบสื่อดิจิทัล line Application เพื่อการเข้าถึงแก่นแท้คำสอนของพุทธทาสสิกขุให้

ชุมชนรอบอ่าวบ้านดอนได้เข้าถึงหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนิกชนเพื่อความ
ความจรรโลงใจอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างความสงบสุขรอบอ่าวบ้านดอน

“...ผมและชาวบ้านส่วนใหญ่ติดต่อกันในกลุ่มใช้เป็นแต่ไลน์ ใช้แบบอื่นไม่เป็น
และไลน์สอนของท่านพุทธทาสที่สร้างขึ้นครับเรามีแรงจูงใจอยากศึกษา เลย
สแกนเข้าไปแต่พอเราเข้าไปในกลุ่มแล้วถามว่าคนอยากเข้าไปศึกษามากขนาด
ไหน คือกำลังจะบอกว่านี่ก็คล้าย ๆ ห้องสมุดธรรมะดี ๆ นี่แหละ..” (C 01)

ตัวอย่าง การพัฒนานวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกชนกับการบริหารจัดการ
ทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม ในรูปแบบ
ของ Line QA



ภาพที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกชนกับการบริหารจัดการ
ทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม

3. แนวทางการบริหารจัดการจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อ
สร้างความสงบสุขของสังคม จากผลการวิจัย พบว่า

3.1 ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ปรับรูปแบบการทำงานเชิงบูรณาการ เกิดความร่วมมือและสร้างเครือข่ายระหว่างภาคประชาชนและภาคเอกชน พัฒนากลไก เครื่องมือและกระบวนการเพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ภาครัฐให้การสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมของชุมชน ตลอดจนต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

นอกจากนี้ พบผลการศึกษาข้อมูลจากผลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักคำสอนพุทธศาสนิกชนกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลจากผลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักคำสอนพุทธศาสนิกชนกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม

อันดับ	ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1	การนำหลักคำสอนพุทธศาสนาใช้เพื่อการสร้าง ความสงบสุขของสังคม	4.58	.495	เห็นด้วยมากที่สุด
2	การนำหลักธรรมผลงานพุทธศาสนารวช่วยโลกให้เกิดสันติสุขได้	4.54	.564	เห็นด้วยมากที่สุด
3	คำสอนของพุทธศาสนานำมาปฏิบัติได้จริง	4.50	.502	เห็นด้วยมาก
4	แก่นแท้" ของพุทธศาสนา ที่เป็นหลักธรรมและนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้	4.48	.501	เห็นด้วยมาก
5	นักการเมืองที่มีธรรมสั่งจะน้อยในใจ ก็จะเป็นนักการเมืองโง่เขลา	4.46	.564	เห็นด้วยมาก
6	การสอนจริยธรรมสิ่งที่สำคัญคือ พูดให้ฟัง บอกกล่าวให้รู้ และทำให้ผู้สามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับความสงบสุขของสังคม	4.44	.531	เห็นด้วยมาก
7	การนำหลักธรรมผลงานพุทธศาสนเกี่ยวกับสังคมมาใช้เพื่อการสร้าง ความสงบสุขของสังคม	4.43	.530	เห็นด้วยมาก
8	การนำหลักธรรมผลงานพุทธศาสนารวสร้างสันติสุขในบุคคลได้	4.43	.496	เห็นด้วยมาก
9	การนำหลักธรรมผลงานพุทธศาสนเกี่ยวกับเศรษฐกิจมาใช้ในการสร้าง ความสงบสุขของสังคม	4.42	.528	เห็นด้วยมาก
10	การปฏิบัติตามหน้าที่ให้สมบูรณ์ เป็นผู้เข้าถึงหลักธรรมจะนำมาสร้าง ความสงบสุขของสังคม	4.40	.571	เห็นด้วยมาก

11	หลักพุทธะ คือ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับความความสงบสุขของสังคม	4.39	.569	เห็นด้วยมาก
12	พุทธทาสกล่าวว่า ชาวพุทธและชาวโลกจะได้เข้าถึงความจริง และความดีงามนำมาสร้างความสุขของสังคม	4.39	.539	เห็นด้วยมาก
13	ธรรมผลงานพุทธทาสกล่าวว่า การเป็นคน ๆ เดียวกัน มีความเมตตากรุณาให้อภัยต่อกัน ธรรมนี้จะนำความผาสุก	4.38	.568	เห็นด้วยมาก
14	การการนำหลักที่เข้าใจถูกต้องและปฏิบัติได้สามารถนำมาใช้เพื่อการสร้างความความสงบสุขของสังคม	4.37	.517	เห็นด้วยมาก
15	การเมือง เศรษฐกิจ อภิพาสคือความไม่เบียดเบียน ตนเองสังคมและประเทศชาติ	4.34	.572	เห็นด้วยมาก
16	การนำหลักธรรมผลงานพุทธทาสเกี่ยวกับการเมืองมาใช้เพื่อการสร้างความความสงบสุขของสังคม	4.34	.704	เห็นด้วยมาก
17	การนำหลักธรรมผลงานพุทธทาสเกี่ยวกับการขัดเกลาความเห็นแก่ตัวมาใช้เพื่อการสร้างความความสงบสุขของสังคม	4.33	.508	เห็นด้วยมาก
18	ก้าวหน้าในทางธรรม พร้อมกันไปกับการก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ การเป็นอยู่ทุก ๆ อย่าง คือ การปฏิบัติธรรมย่อมสร้างความสุขความสงบสุขของสังคม	4.33	.473	เห็นด้วยมาก
19	พุทธสังคมนับเป็นการผสมผสานพุทธศาสนากับปรัชญาการเมืองสามารถนำมาใช้เพื่อการสร้างความความสงบสุขของสังคมได้	4.32	.534	เห็นด้วยมาก
20	การนำหลักธรรมผลงานพุทธทาสในแง่พุทธสังคมนับฐานะเป็นอุดมการณ์และเค้าโครงทางการเมือง	4.32	.622	เห็นด้วยมาก
21	การนำหลักธรรมผลงานพุทธทาสเกี่ยวกับแก้ไขความเข้าใจผิด คิดผิดและดำเนินชีวิตผิด ให้กลับกลายเป็นการเป็นอยู่อย่างประเสริฐมาใช้เพื่อการสร้างความความสงบสุขของสังคม	4.31	.464	เห็นด้วยมาก
22	การเมืองตามความหมายของพุทธทาสคือ “การจัดคนที่อยู่กันมาก ๆ ให้ปราศจากปัญหาให้อยู่ร่วมกันอย่างผาสุก	4.31	.499	เห็นด้วยมาก
23	การนำหลักหลักธรรมะ และระบบการเมือง มีความสัมพันธ์กัน	4.29	.715	เห็นด้วยมาก
24	ความฉลาด ความรู้ในอาชีพปฏิบัติได้และมนุษยธรรมความถูกต้องพอดี	4.23	.463	เห็นด้วยมาก
25	มนุษย์ตกอยู่ภายใต้อำนาจของกิเลส และความเห็นแก่ตัวอย่างไม่มีที่สิ้นสุด	4.23	.804	เห็นด้วยมาก
26	การให้รู้หนังสือและฉลาดให้รู้อาชีพ และให้มีความเป็นมนุษย์ที่ถูกต้องจริง	4.18	.565	เห็นด้วยมาก

อันดับ	ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
27	การรับใช้การเมืองการฟุ้งไปหาเทคโนโลยีหลังวัตถุไม่ส่งเสริมมนุษยธรรม	4.18	.806	เห็นด้วยมาก
28	ธรรมะกับการเมืองที่แยกกันไม่ได้ ธรรมะเป็นเครื่องป้องกัน อุปัทวภัยเกิดจากความเจริญทางวัตถุ	4.15	.657	เห็นด้วยมาก
29	ชาติศีลธรรมแล้ว เศรษฐกิจและการเมืองจะเป็นเครื่องทำลายโลก	4.13	.805	เห็นด้วยมาก
30	หลักกาลามสูตร 10 ข้อ ที่เป็นหลักประกัน ความเป็นตัวของตัวเอง	4.10	1.024	เห็นด้วยมาก
	ภาพรวม	4.34	.339	เห็นด้วยมาก

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย คือ ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก, ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย, ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วย, ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลวิเคราะห์ต่อการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวดอนเพื่อสร้างความสงบ ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.34 ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดคือ การนำหลักคำสอนพุทธศาสนาใช้เพื่อการสร้างความความสงบสุขของสังคม ค่าเฉลี่ย 4.58 รองลงมาคือ การนำหลักธรรมผลงานพุทธศาสนาสมากรช่วยโลกให้เกิดสันติสุขได้ ค่าเฉลี่ย 4.54 คำสอนของพุทธศาสนาสมากรนำมาปฏิบัติได้จริง ค่าเฉลี่ย 4.50 แก่นแท้” ของพุทธศาสนา ที่เป็นหลักธรรมและนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้ ตามลำดับ

สรุปผล

นวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกกับการสร้างความสงบสุขของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอน สรุปผล ได้ดังนี้

1. บริบทชุมชนพื้นที่การบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้าน

ตอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม เดิมใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านเครื่องมือการทำประมงปัจจุบันมีเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาให้ชาวบ้านได้เลือกใช้ และปัญหาชุมชนรอบอ่าวบ้านดอนเกิดการรุกร้าพื้นที่สาธารณะและการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย

2. การวิเคราะห์และพัฒนานวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธทาสภิกขุกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม พบว่า มีการนำหลักธรรมของพุทธทาสภิกขุ ได้แก่ หลักศีลธรรมไม่มาโลภจะวินาศ วันนี้อุตตมไม่ต้องกลัววันพรุ่งนี้”ถ้าไม่ธรรมะ ไม่มีศีลธรรม ความเจริญในโลกก็จะไม่เกิดขึ้น ตัวกูของกู สำหรับการพัฒนานวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธทาสภิกขุ พบว่า การใช้ Line QA เป็นนวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธทาสภิกขุกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม สามารถเป็นสื่อสารสนเทศที่ชุมชนรอบอ่าวบ้านดอนนิยมใช้เป็นส่วนใหญ่และเข้าถึงหลักคำสอนของพุทธทาสภิกขุได้ง่าย

3. แนวทางการบริหารจัดการจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม พบว่า ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน สนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมของชุมชน ตลอดจนต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

4. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การนำหลักคำสอนพุทธทาสมาใช้ในการสร้างความสงบสุขของสังคม โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด 4.58

อภิปรายผล

1. บริบทชุมชนพื้นที่การบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม พบประเด็นสำคัญคือ ปัญหาชุมชนรอบอ่าวบ้านดอนเกิดการรุกร้าพื้นที่สาธารณะและการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย

หากพิจารณาตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 เป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในระยะ 20 ปี ข้างหน้า โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ได้กำหนดให้มีการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning: MSP) และการจัดทำผังทะเลหรือการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล ทิศทางการพัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2566) อีกทั้งการใช้แผนที่นำทาง (Roadmap) จะช่วยการแก้ไขปัญหาประมงผิดกฎหมาย ช่วยการวางระบบและกลไกของปัญหาเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องในหลายด้าน และสอดคล้องกับสุพรรณิ ไชยอำพร และสุวิมล พิริยธนาลัย (2550) พบว่าภูมิปัญญาชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติศึกษากรณีชุมชนประมงพื้นบ้าน จังหวัดปัตตานี มีข้อค้นพบที่สำคัญเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษาครั้งนี้คือ พื้นฐานสำหรับการจัดการทรัพยากรทางทะเลของชุมชนสิทธิในการใช้ประโยชน์จะเกิดหากมีการใช้ประโยชน์เท่านั้น ซึ่งมีทั้งแบบชั่วคราวและแบบถาวร ไม่มีการครอบครอง และสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากร มาจากการเป็นสมาชิกของชุมชนและการแบ่งปัน

2. การวิเคราะห์และพัฒนานวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกชนกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม การศึกษาครั้งนี้พบว่ามีความสำคัญ ที่กลุ่มตัวอย่าง นำมาใช้ในเป็นหลักธรรมในการสร้างความสงบสุขของสังคมและการแก้ปัญหาเพื่อการดำรงชีวิต อาทิเช่น ศีลธรรม ไม่ฆ่าโลกาจะวินาศ วันนี้ถูกต้องไม่ต้องกลัววันพรุ่งนี้ ตัวกูของกู อัตตา ซึ่งผลงานของพุทธศาสนิกชน, (2543) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อรู้จักหน้าที่และมีความถูกต้องครบทั้งเรื่องทางวัตถุ ทางจิตและนิพพาน มรรคจึงเป็นทางออก ออกมาเสียจากปัญหาคือ ออกมาเสียจากโลก หมายถึงออกมาเสียจากอิทธิพลทุกชนิดที่มีอยู่ในโลก ซึ่งส่วนใหญ่ก็คือ วัตถุนิยม ออกมาเสียจากสิ่งที่มีอิทธิพลครอบงำจิตใจ

เหตุที่คนมีความทุกข์เพิ่มขึ้นเพราะไม่รู้ว่าเป็นเพราะหลงยึดติดวัตถุ หลงพัฒนาวัตถุจนตกเป็นทาสของวัตถุกันทั้งโลก หากนำแนวทางการสร้างความสุขอย่างยั่งยืนเชิงพุทธบูรณาการรูปแบบการจัดการทรัพยากรสารสนเทศซึ่งมีการจัดการที่หลากหลายตามความต้องการสารสนเทศที่แตกต่างกันออกไป สำหรับการบริการรูปแบบสื่อดิจิทัลจากการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่ให้ความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า การใช้โปรแกรมไลน์ เป็นช่องทางการให้บริการสารสนเทศธรรมะในรูปแบบการจัดการสารสนเทศที่เป็นแนวทางหรือต้นแบบที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอน เพื่อการบริการและเผยแพร่ผลงานพุทธทาสภิกขุเนื่องจากสามารถเข้าถึงหลักธรรมะคำสอนของพุทธทาสภิกขุได้อย่างสะดวก เข้าใจง่าย เนื้อหาสั้นกระชับ อ่านได้ใจความ และความสามารถสืบค้นข้อมูลในระยะเวลาอันสั้น

3. แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรประมรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน สนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมของชุมชน ตลอดจนต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า การแก้ปัญหาและพัฒนาความสุขจะส่งผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างความสุขทางสังคม และกลุ่มตัวอย่างของชุมชนในพื้นที่รอบอ่าวบ้านดอนยังพบปัญหาสังคม ขาดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีความสุขร่วมกัน เกิดจากสังคมที่เต็มไปด้วยการเอารัดเอาเปรียบเบียดเบียนกัน ดังนั้น การแก้ปัญหาควรนำหลักพรหมวิหาร 4 มาเติมเต็มแนวคิดอรรถประโยชน์นิยม กล่าวคือ เมื่อมีความสุขก็ไม่หวังความสุขไว้คนเดียว แต่ให้เผื่อแผ่แบ่งปันให้คนอื่นได้มีความสุขด้วย นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยที่สอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความร่วมมือของชุมชนจากการตั้งกลุ่มเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการกำหนดพื้นที่ทางอำนาจและกฎหมาย ซึ่งกติกากาการใช้ประโยชน์ไม่ส่งผลกระทบต่อด้านลบแก่ชุมชน ตลอดจนได้รับความร่วมมือกับภาค

เอกชนในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย มีแกนนำที่มุ่งมั่นตั้งใจทำงานและเสียสละ เพื่อชุมชนมีกลไกในการจัดการปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ (เรวัตร ยอดสุรางค์, 2556 :จตุรงค์ คงแก้ว, 2559)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่พบจากการวิจัย จากการเก็บข้อมูลพื้นที่สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างเชิงพื้นที่บางพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งด้วยในสถานการณ์โควิด 19 ผู้วิจัยจึงปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพได้ให้ข้อเสนอแนะว่าสามารถดำเนินการเก็บ ข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ได้บางส่วน และควรตระหนักถึงการป้องกันสิทธิอาสาสมัครจริยธรรมการวิจัย และเมื่อสถานการณ์โควิดเริ่มคลี่คลายลง ผู้วิจัยสามารถลงพื้นที่เก็บข้อมูลได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาข้อมูลเชิงลึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ถึงแนวทางการบริหารจัดการจัดการทรัพยากรประมงรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคมโดยการบูรณาการเชิงพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

จตุรงค์ คงแก้ว (2559) ศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนาพื้นที่การจัดการ

ทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน

ชายฝั่งอ่าวพังงา. (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.)

เฉลิมศรี ลีนโป. 2 กุมภาพันธ์ 2566 ประวัติการทำประมงพื้นบ้าน. สัมภาษณ์

ชานนท์ พุดอินทร์. 20 พฤษภาคม 2565. ประวัติการทำประมงพื้นบ้าน.

สัมภาษณ์.

- ชุมพล เรืองสวัสดิ์. 17 พฤษภาคม 2565. การพัฒนานวัตกรรมบรรณนิทัศน์พุทธศาสนิกกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมรรอบอ่าวบ้านดอนเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม. สัมภาษณ์.
- ไชยรัตน์ สะละรัตน์. 17 พฤษภาคม 2565. การนำหลักธรรมเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม. สัมภาษณ์.
- นพรัตน์ นิลแก้ว. 20 พฤษภาคม 2565. กฎหมายประมงกับวิถีชีวิตชาวประมง. สัมภาษณ์.
- บัญชา พงษ์พานิช. (2551). “หोजดหมายเหตุพุทททาส อินทปัญญ : ถึงเวลาเอามา 100 ปี,” สมาคมหोजดหมายเหตุไทย : 32-33.
- ประวิณ จุลภักดี. (2565). ปม “คอกหอย” อ่าวบ้านดอน จ.สุราษฎร์ธานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, <https://www.thaipbs.or.th/program>.
- ปรีชา ด้านสกุลชัย. 20 พฤษภาคม 2565. กฎหมายประมงกับวิถีชีวิตชาวประมง. สัมภาษณ์.
- พระประชา ปสนนธมโม. (2549). ภาพชีวิต ๘๐ปีของพุทททาสกิกขุ. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกลคิมทอง.
- พระอาจารย์มารุต เมธิโต. 2 กุมภาพันธ์ 2566. การนำหลักธรรมเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม. สัมภาษณ์.
- พระอาจารย์ศักดิ์ชัย กิตติชโย. 2 กุมภาพันธ์ 2566 การนำหลักธรรมเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคม. สัมภาษณ์
- พุทททาสกิกขุ. (2543). พุทททาสอนธรรม. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.
- เรวัตร ยอดสุรางค์. (2556). การศึกษาปัจจัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อโครงการจัดการทรัพยากรประมง บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยทิมสยาม 01 จังหวัดตราด. กรุงเทพฯ : ส่วนบริหารจัดการประมงน้ำจืด.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2566).

นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

พ.ศ. 2560 – 2579. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2566,

จาก<https://www.onep.go.th/>.